

РІШЕННЯ

разової спеціалізованої вченої ради

про присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада у Інституті овочівництва і баштанництва Національної академії аграрних наук України, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки і продовольство на підставі прилюдного захисту дисертації **“Вихідний матеріал для гетерозисної селекції кавуна”** за спеціальністю 201 Агрономія.

17 жовтня 2023 року

Ліннік Захар Петрович, 1988 року народження, громадянин України. Освіта вища: закінчив у 2010 році Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка (спеціальність - Енергетика сільськогосподарського виробництва). У 2017-2021 рр. навчався в аспірантурі Інституту овочівництва і баштанництва НААН (денна форма навчання).

Працює: молодший науковий співробітник лабораторії селекції пасльонових і гарбузових культур Інституту овочівництва і баштанництва НААН.

Дисертацію виконано в Інституті овочівництва і баштанництва Національної академії аграрних наук України.

Науковий керівник: Сергієнко Оксана Володимирівна, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, заступник директора з наукової роботи Інституту овочівництва і баштанництва НААН.

Основні положення дисертації викладено у 37 наукових працях, з яких 25 наукових публікацій: 1 монографія, 7 статей у фахових виданнях, 1 у

іноземному науковому фаховому виданні, 2 у інших наукових виданнях України, 11 матеріалів конференцій, 2 науково-практичні рекомендації та 1 каталог; 12 авторських свідоцтв, з яких 2 на гібриди та 10 на лінії кавуна.

1. Ліннік З. П., Чаюк О. О., Сергієнко О. В., Онищенко О. І. Вихідний матеріал кавуна для селекції на комплексну стійкість до хвороб. *Овочівництво і багтанництво*. Харків, Вип. 69. 2021. С. 13–23. DOI: 10.32717/0131-0062-2021-69-13-23.

2. Ліннік З. П., Мітенко І. М., Сергієнко О. В. Порівняльна характеристика зразків кавуна звичайного української та іноземної селекції. *Генетичні ресурси рослин*. Харків, 2021. № 28. С. 71–77. DOI:10.36814/pgr.2021.28.07

3. Сергієнко О. В., Ліннік З. П. Рівень зв'язку між ознаками колекційних сортозразків кавуна. *Овочівництво і багтанництво*. Вінниця: Ніланд-ЛТД, 2022. Вип. 71. С. 16–24. DOI:10.32717/0131-0062-2022-71-16-24

4. Сергієнко О. В., Ліннік З. П. Рівень зв'язку між ознаками колекційних генотипів F₁ кавуна. *Вісник Уманського НУС*. Умань, 2022. Частина 2. С. 32–36 DOI: 10.32782/2310-0478-2022-2-32-36

5. Сергієнко О. В., Ліннік З. П. Адаптивний потенціал колекції гібридів F₁ кавуна за продуктивними показниками. *Овочівництво і багтанництво*. Вінниця, 2022. Вип. 72. С. 32–40. DOI:10.32717/0131-0062-2022-72-32-40.

6. Сергієнко О. В., Ліннік З. П., Сергієнко М. Б. Адаптивний потенціал колекції кавуна за продуктивними показниками. *Селекція і насінництво*. Харків, 2022. Вип. 122. С. 79–90 DOI: <https://doi.org/10.30835/2413-7510.2022.271758>

7. Ліннік З. П. Нові лінії кавуна в якості декоративних складних у формуванні озеленених територій міського середовища. *Аграрні інновації України*, 2022. № 16. С. 126-130. DOI:[10.32848/agrar.innov.2022.16.19](https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2022.16.19)

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

ІВЧЕНКО Тетяна Володимирівна, доктор сільськогосподарських наук, професор, Інститут овочівництва і баштанництва НААН, завідувача лабораторією генетики, генетичних ресурсів та біотехнології (голова разової спеціалізованої вченої ради). Роботу оцінено позитивно, без зауважень.

КОНДРАТЕНКО Сергій Іванович, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, Інститут овочівництва і баштанництва НААН, завідувач відділу селекції та насінництва овочевих і баштанних культур (член разової спеціалізованої вченої ради).

Робота оцінено позитивно, висловлені зауваження:

1. У назві дисертаційної роботи потрібно вказати ботанічну назву кавуна (*Citrullus lanatus* (Thunb.) Matsum. et Nakai), у вступній частині теж ніде не вказується його ботанічна назва.

2. У пункті вступної частини “Практичне значення одержаних результатів” потрібно науково-практичний внесок по науковому виданню “Методичні підходи з використання ідентифікованого за морфологічними генами лінійного матеріалу у гетерозисній селекції кавуна” не розпорощувати по всьому підрозділу, а звести в один абзац з оптимізацією тексту.

3. У розділі 2 “Умови, матеріал і методика проведення досліджень” бажано вказати кількість дослідів, проведених здобувачем. По кожному досліді треба вказати кількість експериментальних зразків кавуна з вказаними номерами каталогів, викласти мету досліді і методику, за якою проводилися дослідження. Перебудову розділу 2 потрібно зробити за принципом – кожен експериментальний розділ (з 3 по 6) повинен мати у методичній частині дисертації відповідне обґрунтування у вигляді опису відповідного досліді.

4. Назву підрозділу 3.4.2 “Моніторинг зразків вихідного матеріалу кавуна за екологічною пластичністю за ознакою стійкості до хвороб” коректніше перейменувати назву “Моніторинг зразків вихідного матеріалу кавуна за

екологічною пластичністю за ознаками стійкості до хвороб”. Таблиці 3.6 і 3.9 у тексті підрозділу відсутні, хоча є про їх згадування у тексті підрозділу.

5. У розділі 4 потрібно надати розшифрування усіх абревіатур назв кількісних ознак, які використовувалися у кореляційному аналізі. Зробити їх диференціацію за кількісними ознаками, що визначають продуктивність рослин, фенологічні фази розвитку рослин, особливостями розподілу жіночих і чоловічих квіток, стійкості до хвороб.

6. Пункти 10 і 11 “Висновків” дуже громіздкі, бажано їх оптимізувати, виділивши найбільш цінні узагальнення.

МОЗГОВСЬКА Ганна Валеріївна, кандидат сільськогосподарських наук, старший дослідник, Інститут овочівництва і баштанництва НААН, старший науковий співробітник лабораторії генетики, генетичних ресурсів та біотехнології (член разової спеціалізованої вченої ради).

Робота оцінено позитивно, висловлені зауваження:

1. Підрозділ 3.4 доцільно скоротити або перенести у огляд літератури. Доречним було б об’єднати його з підрозділом 3.4.1.
2. Рисунок 3.5 перенасичений інформацією, слід його відредагувати.
3. Доцільним є відкоригувати Висновки 9 та 10 до розділу 3.
4. У підрозділі 5.1.3 слід було б надати посилання на додатки
5. виправити граматичні помилки, які зустрічаються у тексті.

ГОПЦІЙ Тетяна Іванівна, доктор сільськогосподарських наук, професор, Державний біотехнологічний університет МОН України, завідувачка кафедри генетики, селекції та насінництва (член разової спеціалізованої вченої ради).

Робота оцінено позитивно, висловлені зауваження:

1. Не зовсім вдала, на нашу думку, назва підрозділу 1.2. «Вивчення колекції кавуна, основні види і способи отримання вихідного матеріалу в гетерозисній селекції». Краще було б дати назву «Вихідний матеріал в

гетерозисній селекції кавуна, основні види і способи його отримання», тим паче, що мова про колекцію в даному підрозділі не йде.

2. Підрозділ 2.2 «Технологія в досліді» слід було б конкретизувати: «Технологія селекційного процесу», «Технологія вирощування», «Технологія проведення досліджень» і т. д.

3. На стор. 3, 6, 27, 29 і т. д. зустрічається вираз «морфологічні гени», краще вживати вислів «гени морфологічних ознак».

4. стор.43 – посилаючись на працю М.І. Вавілова «Закон гомологічних рядів в спадковій мінливості», здобувач робить декілька посилянь, слід робити посилення тільки на це джерело.

5. На стор. 85 зазначається, що рівень взаємозв'язку між ознаками визначали за шкалою, запропонованою Доспеховим Б.А., 1985, але градації коефіцієнту кореляції розписані не зовсім вірно.

6.В розділі «Основні результати селекційної роботи з кавуном та їх ефективність» наводиться характеристика самозапилених ліній, але надається дуже мало інформації щодо їх родоводу, які джерела вихідного матеріалу, що вивчав здобувач, використані?

7. Небажано табл. 6.4, 6.5 ставити разом без тексту. Слід було б табл.6.5 розмістити на стор.219 після посилення на неї;

8. На стор. 204, 205 зазначається, що створені самозапилені лінії відрізнялися високою комбінаційною здатністю, бажано було б представити результати перевірки ліній на комбінаційну здатність;

9. В роботі зустрічаються невдалі вирази: «гібриди дозволяють захистити авторські права», стор. 22; «тривалість міжфазових періодів», стор. 24; «великі лікарські властивості», стор. 33; «заманливий», стор. 36; і т. д.

ВАСЬКО Наталія Іванівна, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, Інститут рослинництва імені В.Я. Юр'єва

НААН, вчений секретар, головний науковий співробітник лабораторії селекції та генетики ячменю (член разової спеціалізованої вченої ради).

Робота оцінено позитивно, висловлені зауваження:

1. Під рубрикою наукова новизна слід лаконічно надати інформацію про те, що створено чи досліджено вперше на відміну від інших наукових робіт по цій тематиці, а не переписувати все, що було створено чи досліджено в процесі виконання дисертаційної роботи.

2. Використовуються застарілі або некоректні терміни – сортозразок (зразок), лікувальні здібності (лікувальні властивості), кореляційні взаємозв'язки (кореляція), адаптовані до Лісостепу гібриди (до умов Лісостепу), найменший період (найменш тривалий), батьківські форми (батьківські компоненти), ознаки ... формують скупчення (ознаки утворюють плеяду), збільшена реакція (підвищена реакція), короткостеблові (короткостеблі), нащадки (потомство, нащадки лише у людей).

3. Автор опису різновиду в латинській назві наводять не курсивом, те ж – родова назва.

4. ВСТУП. Завдання занадто деталізовані, доцільно 2, 3, та 4 об'єднати в одне. Те ж – 8 і 9. Передача ліній до НЦГРРУ не є завданням, це практичне впровадження. В рубриці «Апробація результатів дослідження» слід навести всі конференції, в яких брав участь здобувач.

5. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ. Доречно вказувати видавника, а не типографію; для періодичного видання місто та видавник не наводять. Наведення списку літератури до кожного розділу призводить до дублювання деяких літературних джерел.

6. Зустрічаються помилки в правописі та пунктуації, невірне відмінювання слів. Чисельники до 10 слід наводити прописом, а не цифрами, за виключенням арифметичної послідовності (1, 2, 3, ...), одиниць виміру в системі СІ (5 га), складової марки агрегату (ССФК-7).

7. Зустрічаються русизми – більше 130 країн (понад), в останні роки (останніми роками), в меншій мірі (меншою мірою), кубовидний (кубоподібний), направлений (спрямований), виведення (створення), справитися зі стресом (подолати стрес), масло (олія), пустиня (пустеля), доля (частка) і т.п.

8. «Селекція кавуна ... спрямована на створення нових гібридів, які можуть поєднати в одному генотипі ті ознаки, які в сортах складно поєднати». Про які саме ознаки йде мова?

9. «Гібриди дозволяють захистити авторські права». Яким чином гібриди можуть захистити авторські права? Надійніше це можна зробити за наявності документації, яка підтверджує створення інновації.

10. Висновки до розділів. Занадто багато висновків, доцільно проводити більш глибокі узагальнення.

11. Що маєте на увазі під терміном «генетична природа»?

12. «Проведено ідентифікацію вихідного матеріалу кавуна за морфологічними генами». Доречним було б проводити виділення певних генотипів за ідентифікованими генами.

13. З якою метою досліджували кореляцію між цінними ознаками окремо у гібридів та колекційних зразків? Чим пояснюється різний рівень кореляції у них, чи коректно робити такий розподіл? Адже в результаті аналізу виділено практично однакові кореляційні кластери як у гібридів, так і в колекційних зразків?

14. В літературному огляді зустрічаються джерела так званої сірої літератури – статті з науково-популярних журналів та довідкові сайти з Internet, які можуть містити рекламні, науково недостовірні дані. До джерел, які мають індекси DOI, треба їх наводити в списку літератури.

СЕРГІЄНКО Оксана Володимирівна, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, Інститут овочівництва і баштанництва НААН, заступник директора з наукової роботи (науковий керівник).

Роботу оцінено позитивно, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 (п'ять) членів ради,

«Проти» - немає членів ради,

«Утримались» - немає членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада **присуджує**

Лінніку Захару Петровичу

ступень доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки і продовольство за спеціальністю 201 Агрономія.

РІШЕННЯ:

Разова спеціалізована вчена рада

Інституту овочівництва і баштанництва

Національної академії аграрних наук України

УХВАЛИЛА:

1. Дисертація Лінника Захара Петровича на тему: **«Вихідний матеріал для гетерозисної селекції кавуна»**, що подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки і продовольство за спеціальністю 201 Агрономія є завершеним самостійним науковим дослідженням і відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

2. Присудити Лінніку Захару Петровичу ступінь доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 Агрономія.

3. Рішення разової спеціалізованої вченої ради затвердити і передати до Вченої частини.

4. Вченій частині підготувати Наказ про видачу **Лінніку Захару Петровичу** диплома доктора філософії та додатку до нього європейського зразка.

На підставі результатів відкритого голосування та прийнятого висновку разова спеціалізована вчена рада присуджує **Лінніку Захару Петровичу** ступінь доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 Агрономія.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Тетяна ІВЧЕНКО